

Romanski govori na području sjevernog Hrvatskog primorja

Na području sjevernog Hrvatskog primorja, tj. Istre i Kvarnera s otocima brojni narodi i plemena obitavaju još od prapovijesti, što je ostavilo svoj trag na kulturološkom, jezičnom i etnološkom planu. Primjerice, na ovom su području svojedobno živjeli Liburni (Kvarner) i Histri (Istra), koji su dolaskom Rimljana postepeno romanizirani. Tijekom 7. st. navedena područja naseljavaju Slaveni, a time započinje slavensko-romanska kulturna simbioza, koja se osim u kulturi očituje i u govorima. Na navedenu su području, uz čakavsko narječje hrvatskoga jezika, najzastupljeniji romanski govori koji će ovim predavanjem detaljnije biti predstavljeni. U ovome će predavanju biti riječi o dvama autohtonim romanskim govorima razvijenima izravno iz vulgarnolatinskoga, i to o dalmatskom, koji je krajem 19. st. izumro na otoku Krku te o istriotskom ili istroromanskom, koji je i dalje živ na jugu istarskog poluotoka u mjestima: Rovinj, Vodnjan, Bale, Fažana, Galižana i Šišan. Zatim će se predstaviti tzv. istrorumunjski jezik, koji se na ovim prostorima doseljavanjem vlaškog stanovništva iz Dalmacije pojavio krajem 15. i početkom 16. st. Njegova je krčka inačica (tzv. krčkorumunjski) izumrla u 19. st., a danas je još zastupljen u dvama odvojenim područjima na sjeveroistoku istarskog poluotoka, i to na području Žejana na Čićariji te u selima Brdo, Škabići, Trkovci, Miheli, Kostrčani, Zankovci, Letaj, Nova Vas, Šušnjeвица i Jasenovik. U zadnjem će se dijelu predavanja dati osvrt na mletačke govore (istromletački, fijumanski, mletački govori na kvarnerskim otocima) koji su se na ovome području uglavnom širili s mletačkom vlasti potiskujući pritom autohtone romanske govore (dalmatski, istriotski). Dakle, cilj je ovoga predavanja dati teorijski okvir nastanka i razvoja (i nestanka u slučaju dalmatskog i krčkorumunjskoga) navedenih romanskih govora prisutnih na području sjevernog Hrvatskog primorja.